

SVENSK MUSIKTIDNING

N:r 2.

Redaktör och utgivare:
FRANS J. HUSS.
Telefon: Brunkeberg 14 97.

NORDISKT MUSIKBLAD.

Stockholm den 16 Januari 1905.

Expedition: Kammakaregatan 6.

Pris: Helt 5 kr. Lösnummer 25 öre.
Annonspris 20 öre pr petitråd.

25:e Årg.

Wilhelm Kienzl.

Ett för vår operapublik förut okänt namn framträder med kgl. teaterns nästa nyhet, Kienzls "Evangelimann". I Tyskland har tonsättaren dock varit länge bekant, äfven som operakomponist, ehuru hufvudsakligen genom nämnda verk, som nu gått öfver mer än hundra scener och öfversatts på flere språk. Om tonsättaren, och på samma gång författaren, kunna vi till hans här införda porträtt lemna nedastående biografiska notiser.

Wilhelm Kienzl är född den 17 jan 1857 i Waizenkirchen, öfre Österrike. Han genomgick gymnasiet i Graz, der hans fader var borgmästare. Musikalisk begåfning synes ha tillhört alla medlemmarne af familjen Kienzl, och fadern var en stor konstavän,

lika-om modern. I deras hus gästade också ofta nog märkliga konstidkare. Den unge sonen hade till lärare i pianospelning Ignaz Uhl och Mortier de Fontaine; i komposition erhöi han undervisning af dr. W. Mayer (W. A. Remy). Af betydelse för det unga svärmiska konstnärssinnet var första sammanträffandet med Jensen, som då lefde i Graz. Det var 1875 och Kienzl hade vid den tiden redan komponerat åtskilligt. Jensen rådde honom att begifva sig till Leipzig och gaf honom ett smickrande rekommendationsbref till Reinecke. Först vände han sig dock till Prag, der han besökte universitetet och flitigt studerade kontrapunkt för konservatoriets direktör Josef Krejci.

År 1876 vände sig Kienzl till Leipzig, der han fick göra bekantskap med Franz Liszt, som med sin älskvärdhet mot alla musikaliska talanger inbjöd

honom till besök i Weimar. Här fick han för honom spela sitt op. 5 "Kahnscene", som vann mycket bifall af den berömde mästaren. Till Wien begaf sig Kienzl 1877 och promoverades der till filosofie doktor. Den historiskt-etiska afhandling, hvarmed han då speciminerade, hade till titel: "Die musikalische Deklamation, dargestellt an der Hand der Entwicklungsgeschichte des deutschen Sanges", sedermera tryckt i Leipzig.

Af stort inflytande på den unge musikern var hans vistande i Bayreuth, der han kom i personlig beröring med Wagner. Det var 1879 som Kienzl första gången beträdde villa Wahnfried. Snart hörde han till de utvalda, hvilka det var beskärdt att nästan dagligen tillhöra den store diktarkompositörens krets, och denne visade sig mycket uppmuntrande mot honom beträffande den opera "Urva-

Wilhelm Kienzl.

Mischa Elman.

si", med hvars komponerande han då var var sysselsatt. En tillfällig kontrovers rörande Rob. Schumann åstadkom emellertid en brytning emellan dem.

År 1880 begynte Kienzl sin egentliga konstnärarbana med att i München dirigera en körförening och hålla föreläsningar i musik. Under 1881—82 företog han konsertresor i Tyskland, Österrike-Ungern och Rumänien samt egnade sig sedan åt verksamheten som kapellmästare, 1883 i Amsterdam, 1884 i Krefeld. År 1886 blef han dirigent för Steyermark'ska musikföreningen i Graz, äfvensom direktör för landsmusikskolan och ledare af symfonikonserterna derstädes. Med början af 1891 tjänstgjorde han som kapellmästare vid Stadttheatern i Hamburg, och 1892—93 finna vi honom anställd vid hofteatern i München.

Kienzls första opera *Urvasi* hade sin första premiär i Dresden, febr. 1886. Denna vann mycket bifall och upptogs sedan på teatrarna i Graz, Prag, Linz och Pressburg. Hans nästföljande verk för scenen var *Heilmars Narr* (München 1892). Största framgången vann han med *Der Evangelimann*, som 1895 först gick öfver scenen i Berlin. Efter denna följde 1898 derstädes tragikomedien *Don Quixote*. Flerstädes i Tyskland har en melodram af honom, "Die Brautfahrt", gifvits med mycket bifall. Han har äfven ombesörjt bearbetningen af Jensens efterlemnade opera "Turandot". Som komponist uppträdde Kienzl först med kammarmusikverk, sånger och pianostycken; han har vidare skrivit körer, violinstycken och orkesterverk. Såsom skriftställare är han bekant genom librettoerna till sina operor, "Miscellen" (samling uppsatser i musiktidningar) och bearbetning af Brendels "Musikgeschichte" (7:de uppl.).

Kienzl lefver nu i Graz, uteslutande egnande sig åt komponerande. År 1903 aftäcktes på hans födelsedag i Waizenkirchen en minnestaffla öfver den der födde musikern.

Mischa Elman,

den 12-åriga violinvirtuosen.

Efter detta sannskyldiga underbarns uppträdande i Berlin skref Adolf Schultze om honom följande i en hans porträtt bifogad uppsats:

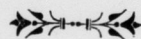
"Det ges tilldragelser, hvilka till och med för en tidningskrifvare *in rebus musicis* kunna lysa upp hans i allmänhet så glädjelösa kall. Det af sensationell framgång åtföljda uppträdandet af den tolfårige ryske violinspelaren Mischa Elman var för mig en sådan tilldragelse. Af denne lille underman kan man säga detsamma,

som Mendelssohn på sin tid skref om Joachim: "Detta är ej något underbarn, utan en stor konstnär, som endast för närvarande är helt ung". Och sannerligen, denne lille karl är en konstnär med Guds nåde; här fins en begåfning, som högst sällan mött mig. Hvad han åstadkommer väcker häpnad och beundran, det öfverträffar de högsta förväntningar. Man vet verkligen icke om man här skall beundra den tonens storhet och uttrycksförmåga, som gossen framlockar ur sitt instrument, eller den för hans ålder otroliga tekniska virtuositeten, eller mogenheten i hans uppfattning. Alla den moderna teknikens trollkonster, pizzicato med venstra handen, staccato, bågspång, flageolett, passager i de högsta lägen, saker som till och med den begåfvade med järnflit och årslånga studier måste tillkämpa sig, allt står honom till buds och utföres med en säkerhet och djärfhet, som knappast kan öfverträffas. Hur han bemästrade Paganinis D-dur-konsert, Bachs "Chiaconne", Chopins nocturne n:o 9, det kan jämföras med hvad storheterna inom hans fack kunna åstadkomma".

Mischa Elman är född 1892 i Stalnoje, guvernementet Kiew, son af obemedlade föräldrar. Hans fader, som var skollärare och musikalisk nog att förstå sonens framstående anlag, gaf honom första undervisningen i violinspel. Redan vid fem års ålder hade Mischa tillfälle att spela för en utvald publik. En furstinna U., den förnämsta personen på platsen, arrangerade en konsert, der den barnslige violinisten med sitt spel på en kvartviolin väckte stor beundran. Då han ännu ej kände till noterna spelade han efter gehör bekanta populära motiv, dansar och stycken, som hans far hade förespelat honom. Furstinnan tog visserligen liflig del i barnets uppföstran, men en vidare konstuärlig utveckling hade han väl ej fått, om icke fadern, trots ekonomiska svårigheter, bragt honom till Odessa, der han efter åtskilliga hinder blef upptagen i den kejserliga musikskolan och fick violinspelaren Fidelmann till lärare.

Under vistelsen vid musikskolan hade gossen tillfälle att få höra sådana storheter som Leopold Auer, Sarasate, Brodsky, och blef föremål för deras beundran och beröm. Då den förstnämnde 1903 åter kousertade i Odessa, blef den unge virtuosen öde afgjort. Professor Auer lät nämligen den lille Elman komma till Petersburg och upptog honom 1893 bland sina elever. Här kunde hans ovanliga talang fullkomligt utvecklas. Året derpå fick den tyska barytonisten Fritz Fiedler i Petersburg höra den unge konstnären, hvarvid han spelade ej mindre än tre konserter, af Paganini, Tschaiowsky och Spohr (sångscenen), Faust-fantasi af Wie-

niawski och mindre stycken, allt utan minsta ansträngning. Fiedler beredde honom nu tillfälle att, såsom han efterlängtrade, spela i Tyskland, och så uppträdde han der första gången i Berlin den 15 oktober förlidet år med oerhört bifall. Ännu ett par konserter följde sedan med samma framgång, och på konserter derefter i Leipzig, Dresden, Breslau, Hamburg har den unge mirakulöse violinvirtuosen väckt samma beundran och hänförelse.

Några tankar om Wagner-musiken

af Karl Gjellerup.*

Wagner har i sanning följt Schillers råd till konstnären, att samla den högsta kraften i den minsta punkten. Om hans ledmotiv såsom typer gälla skaldens ord:

Der Kern allein im schmalen Raum
verbirgt den Stolz des Waldes, den Baum.

Allt är här kärna och utveckling ur kärna; att gifva detta, och detta allena, är för visso icke hvar mans sak. Så till vida kan alltså denna teknik göras till föremål för en viktig invändning, hvilken emellertid blott gäller, ifall motivtekniken göres till en norm för alla, äfven för dem, hvilka krafter ej räcka till för dess genomförande, under det de måhända, om de blott följa sin egen natur, skulle kunna frambringa något värdefullt. Detta är en Odysseusbåge, som det skall heros-styrka till för att spänna. Men inför detta verk sjelft, som eger bestånd och som måhända blott kunde uppstå i kraft af ett så heroiskt medel, förvandlar sig en sådan invändning till det högsta beröm.

Men, skall man — i vårt både i tid och otid demokratiska sekel, — invända: populär är väl ändå ej denna musik! Det kommer derpå an; så populära som melodierna i "Trubaduren" eller "Postiljonen från Longjumeau" äro dessa melodier visserligen icke, och jag kan äfven medge, att Mozarts och Webers dramatiska musik är lättare att tillegna sig. Men man måste här skilja emellan hvad som har sin grund i teknikens natur och det som beror på konstnärens temperament. Då ledmotivet måste ha både ett bestämt innehåll och en bestämd karaktär, kan det i yttre lättfattlighet blott sällan konkurrera med sådana melodier, som blott lägga an på denna slags skönhet. Men der det icke är fråga blott om en flyktig berusning af hörselsinnet, utan om en njutning, hvarigenom jag verkligen tillegnar mig den inre musikaliska skönheten, så uppväges detta rikligt deraf, att mo-

* Ur "Richard Wagner i sin trilogi Nibelungens ring." Öfvers. af Fr. Vult von Stejern.

tivet upprepas på olika ställen af verket, utvecklas, varieras och jemt visar nya sidor af sin inre rikedom, under det att i all annan operastil den ena melodien jagar den andra och det i alla händelser hör till undantagen, att en enstaka melodi kommer igen, för att med kända toner väcka en känd stämning. I sjelfva verket är det derför också högst tvifvelaktigt, om man, första gången man hört "Trubaduren", erinrar sig flere melodier, än efter att första gången ha hört "Valkyrian".

Och detta trots en annan omständighet, som gifvet har till följd, att Wagners musik måste blifva något tyngre än den lättaste musikstilen, ej blott i en lägre genre, utan äfven i den allra högsta: i den klassiska, olympiskt klara och som ambrosia nedglidande mozartska. Den omständigheten nämligen, att dramatiker Wagner är århundradets och rasens man, liksom symfoniker Beethoven var det. Man skall derför vara mycket försiktig med att utan vidare göra tyngden — som ju blott är ett tadlande uttryck för halffullheten — till en impopulär egenkap; det som har för litet deraf löper fara att flyga bort öfver våra hufvud, svalkande den heta hjärnan med sina vingslag, men utan att kunna gripa hjärtat. Man kan i sin smak vara så exklusivt klassiskt som helst — jag har en viss rätt att tala härom, då jag sjelf en gång hörde till dem, hvilka, såsom jag uttryckte mig, gingo på "Trollflöjten", derför att man ej alltid kunde gå på "Don Juan" — ett måste dock en och hvar medgifva, som ej är abnorm till sitt temperament: vi, det nittonde århundradets människor, och dertill germaner, vi återfinna icke vårt djupare känslolif, icke det vi högst älska, icke vårt väsens hemligheter i Haydns symfonier och kvartetter, men vi finna allt detta (eller åtminstone allt deraf, som har värde) i Beethovens, och vi finna det icke i Mozarts operor, men vi finna det i Wagners.

Ja, men huru många finnas, som förstå Wagner? frågar man. Men glömmar att fråga: huru många förstå Mozart? Lagg väl märke till, att det fins icke få nutidsmänniskor, hvilka det mesta af Mozarts dramatiska musik lemnar oberörda, men som omedelbart gripas af Wagners. Och jag talar här icke om artistiskt bortskämda öron, som behöfva starkare kryddor; jag menar just sådant folk, som förhåller sig naivt och omedelbart till konsten. De förstå Wagner, emedan de äro befreundade med honom, men de förstå icke Mozart, emedan de, får att göra detta, skulle behöfva ställa sig mera artistiskt till hans konst, än de utan ansträngning kunna göra. Ty det vill en viss konstnärlig anda och utbildning till för att hemta innehåll ur de rena formernas skönhet, emedan dessa i blott ringa grad förmå väcka vårt eget inre till

sjelfverksamhet. Konstnärligt sedt är det kanske en större brist att ej kunna förstå. Mozart än att ej kunna förstå Wagner, men menskligt sedt är detta en för vår natur mycket ursäktlig ensidighet.

Den möjligheten är således icke utesluten, att bladet en gång kunde vända sig derhän, att det snarare blefve Mozarts stil, som för den stora publiken vore den svårfattligaste; och det säkraste torde derför vara att låta tiden afgöra frågan om "populariteten" — hvilken dessutom, tagen på en bestämd tidpunkt, alltid blir ett tvifvelaktigt kriterium. Jag skall derför ej lägga någon synnerlig vikt dervid, att trilogien för närvarande är det verk, som på de tyska teatrarne samlar den talrikaste publiken ur alla samfundslager, eller, att man på hvar annan populär konsert får höra slutet af "Rheingold" eller "Siegfried" eller Siegfrieds död ur "Götterdämmerung". Men jag nämner det blott för att en eller annan wagnermotståndare, som läser dessa rader, ifall han händelsevis i Tyskland skulle få höra en skomakarpojke hvissla Svärdfanfaren eller Siegfriedmotivet, med någorlunda fattning må kunna bära ett sådant förräderi af vox populæ.

Musikbref från Italien.

Milano, dec. 1904.

Camille Saint-Saëns' nyaste, först under sista säsongen i Monte Carlo uppförda opus »Hélène», der den nu i det närmaste sjuttioårige kompositören likaledes dokumenterar sig såsom en utsökt poet, är uppenbarligen ej beräknadt för en »profanum vulgus.» Med »Paride ed Elena» och den odödliga Glucks öfriga mästerverk till värddiga förebilder röjer detsamma alltigenom en ädel klassicitets höga flygt, på samma gång det i formellt hänseende står på höjdpunkten af modern musikteknik; hufvudvikten är nedlagd på en orkesterbehandling af yppersta slag, medan sångpartierna bestå af s. k. »canto declamato». I sin helhet utgör »Elena», såsom denna lyrisk dikt benämnes i den af Amilcare Galli gjorda italienska öfversättningen, ett första rangens konstverk, hvilket äfven om dess upphofsmans skaparkraft understundom förefaller något försvagad, vittnar om ännu ungdomlig styrka och nobel ingifvelse.

Det från Homeros »Ilias» hämtade ämnet för Saint-Saëns' librett, hvilket är koncentreradt i en enda akt med allenast fyra uppträdande personer, är den bekanta helleniska sagan om trojanske prinsen Paris' enlevering af den spartanska drottningen Helena. I en kort inledande scen höres från den festligt upplysta konungaborgen deras pris förkunnas äfvensom den redan på

sitt svek lurande Priamidens stämma höjas till sitt värdfolks lof. Skådeplatsen förändras till en öde klippkust af Aigeiska hafvet, dit Helena, som, ett rof för den djupaste förtviflan i kampen mellan sina gryende känslor för Paris, i hemlighet beger sig sedan hon lämnat den nattliga slotts-festen. Hon står just i begrepp att söka döden i vågorna för att finna glömska och ro, då Afrodite, omgifven af nymfer och amoriner, der uppenbarar sig och uppfordrar henne att ej motstå sin allt besegrade makt utan hängifva sig åt Paris, som kärleks-gudinnan till belöning för att han tillerkänt henne skönhetspriset, lofvat jordens fagreste kvinna. Drottningen motstår ännu frestelsen, då efter visionens försvinnande denne själf visar sig och i en af glödande passion färglagd sång — »Tu speri forse d'Eros evitare le ambascie, men tre m'ami» — kommer henne att vackla. I sin tvekan väddar hon till sin fader, gudarnes konung Zevs, hvilken sänder Pallas att varna dem begge. Af utomordentligt gripande verkan är den scen, hvori vishetsgudinnan profeterar Ilions undergång, samtidigt med att hon för deras blickar frambesvärjer en bild af den åt lägorna prisgifna och af dess invånares klagoskri genljudande staden. Men båda äro nu förblindade af samma allt trotsande lidelse, och Helena flyr med Paris; i slutscenen, som innehåller den formligen bedårande duetten; »vien, verso l'Asia incantatrice...», en kärleksextrasens sannskyldiga apo-teos, ser man ute på öppna hafvet en farkost med de älskande ombord.

»Elenas» premiär i Milano, hvarest Saint-Saëns redan är vorden populär genom sin »Sansône e Dálila», gestaltade sig till en verklig triumf för den enkom ditreste mästern, jemte hvilken framför allt kapellmästaren Mug-none blef föremål för publikens lika varma, som välförtjenta hyllning. Tyvärr var hans systerdotter Galassi långt ifrån någon idealisk Helena; hon sjöng visserligen fullt korrekt sitt mycket fordrande och ansträngande parti — med undantag af första tablån är hon hela tiden inne på scenen —, men för öfrigt var hennes framställning ganska matt och färglös och förrådde alltför mycket debutanten. Deremot skulle den unge polske tenoren Enzo Leliva med sitt anslående yttre och sin charmant röst varit en snart sagdt fulländad Paris, derest ej hans främmande textuttal verkat ganska störande på den i öfrigt så vackra prestationen. De begge gudinnorna framställes af damerna Lavine och Torresella, hvaraf den förre, spanjorska till börd, med sin äkta mezzosopran — »rara avis» i våra dagar! — och dramatiskt uttrycksfullt föredrag ytterligare förhöjde verkan af Pallas' uppträdande, den senare var en se- och hörvärd Afrodite, äfven om hon snarare gjorde

intryck af en nordisk Freja än antik skönhetsgudinna. Körerna utmärktes af mindre perfektion än orkestern, hvilket något förtog charmen af de hennes sång interfolierande nymfernas. Den sceniska apparaten skulle gjort sig mer gällande, derest ej de särskildt för visioner och changemanger för öppen ridå viktiga ljuseffekterna, liksom i italienska teatrar öfverhufvud, lemnat åtskilligt att önska.

För kontrastens skull var det en lycklig idé att låta "Elena" efterföljas af den unge napolitanaren *Lorenzo Filiásis* »Manuel Menendez» — jemväl enaktsopera och vid Sonzogno senaste pristäflan i våras belönad med 50,000 lire —, efter den helleniska idealismen en den mest fullblodiga moderna realism, om än förklädd i spansk dräkt på 1600 talet. I själfva verket tyckes detta genialiska lilla verk till mönster haft Mascagnis "Cavalleria" med hvilken det icke allenast har beröringspunkter med hänsyn till ämnet, utan äfven i fråga om melodirikedom samt äkta sydländsk färg och glöd; ej heller ett, och dertill synnerligen stämningsfullt orkestralt "mellanspel", saknas. Skada blott att den af *Vittorio Bianchi* och *Antonino Anila* författade texten efterlemnade ett så vedervärdigt slutintryck. Innehållet är i korthet att den unge ridderlige Menendez under ett anfall af svart-sjuka alldeles obefogadt skymfar sin älskades, blomsterflickan *Ferminas*, heder och i förtviflan öfver, att hon på grund häraf förskjuter honom, stympar han den arm, som varit verktyget för hans handling. Operan, hvilken kommer att utföras under den förestående säsongen å "Costanzi" i Roma, "S. Carlo" i Napoli och "Carlo Felice" i Genova, erhöi å "Lirico" en förträfflig tolkning af hrr *Gasparini* och *Costa*, den förre i titelpartiet, den senare — en lofvande, ung barytonist, jemväl en präktig framställare af den gamle hedersmannen *Michonet*, regissör vid "Théâtre Français" och *Adrienne Lecouvreur*s faderlige vän, i den ofvan berörda musikdramen — såsom *Abenendes*' vän *Hermogenes* samt af damerna *Karola* och *Frascani* i *Ferminas* och zigenerskan *Mariquitas* roller. Särskildt kunde den personligen närvarande mästern näppeligen kunnat önska sig en mera fulländad representant för det kvinliga hufvudpartiet än den förre, så utomordentligt intagande primadonnan.

Från Milano må slutligen omnämnas, att undert. der hade en högst intressant interview med *Arrigo Boito*, speciellt i förhoppning att utforska något om hans så länge med spänning motsedda nya verk, »Nerone», ett jättearbete att döma af den mirst ett helt år tillbaka utkomna, af bortåt 250 oktavsidor bestående libretten, men angående tidpunkten för musikens fullbordande förklarade han sig själf sväfa i fullständig ovisshet. Af

nordiska tonsättare uttalade "Mefistofeles" snillrike och "privatim" mycket älskvärde kompositör*) framför allt sin beundran för *Grieg* och *Sibelius*.

P. S. Puccini: "Madama Butterfly".

Just i begrepp att afsända denna korrespondens, förunnades det oss att i Genova ett par kvällar njuta af "Madama Butterfly", en s. k. "Japansk tragedi", efter ett engelskt original, diktad af *Giuseppe Giacosa* och *Luigi Illica*, med musik af *Puccini*, hvars oemotståndligt förtrollande sånggudinna äfven synnerligen väl egnar sig att gifva uttryck åt den charm, gratie och sentimentalitet, som utmärker döttarna af "den uppgående solens land". Må vara att mästern sedan den misslyckade premiären i Milanos Scalateater underkastat sitt partitur en och annan omarbetning, samt att operan ej kan fritagas från longörer, men i dess nuvarande gestalt är framställningen af den älskliga, med en amerikansk sjöofficer å la "Mime Chrysanthème" i *Pierre Lotis* bekanta novell — förmälda och af honom öfvergifna hjältinnans sorgliga kärlekssaga så fängslande, att man ej kan förundra sig öfver att verket nu å "Politeama Genovese" med stor framgång uppförts inalles fjorton gånger. Af det sammans många skönheter må, förutom de vackra och rörande tonfall *Puccini* här vetat gifva åt moderskärleken, framför allt i *Butterfly*s ljuft vemodfulla afsked till sin lille son, tillika hennes svanesång: "Piccolo iddio, amor mio, fior di giglio e di rosa", framhållas den, andra akten avslutande, utsökt fina orkestermålning, hvilken, i likhet med hennes deliciösa romans: "un bel di vedremo" mästerligt tolkar den hängifna trohet och trånande längtan, hvarmed hon bidar sin makes återkomst.

I återgifvandet af denna tacksamma, men allt annat än lätta uppgift dokumenterade sig den polska sångerskan *Salomea Krusceniski* alltigenom såsom en verkligt stor konstärinna. Ock-å blef hon vid sin "serata d'onore"**) föremål för publikens entusiastiska bifall och en rik blomsterskörd, hvarjemte verser till hennes ära efter sistnämnda musiknummer kommo nedsväfvande från teatersalongens högre regioner. Då intresset nästan uteslutande koncentrerar sig på titelpar-

*) »En comparaison» visade sig *Saint Saëns*, trots att den franska artigheten ingalunda hos honom förnekar sig, absolut afböjande gent emot alla förfägningar.

**) Egentligen hedersafton och sålunda ej en recettföreställning, utan endast en representation för att hedra den resp. artisten och bereda åhörarna tillfälle att i högre grad än vanligt följa densamme. Af den hyllningsgård, hvilken gafs åt ifrågasvarande, i Italien uppburna primadonna, märktes en präktig krans från den i Genova bosatte kapellmästaren och tonsättaren *Luigi Mancinelli* samt, såsom ett särdeles väl valdt »apropos», en dyrbar japansk vas.

tiet, torde det vara öfverflödigt att närmare ingå på det i öfrigt mycket förtjenstfulla utförandet.

Anteros.

Bröderna,

(Der Evangelimann).

Opera i 3 akter. Text och musik af *Wilhelm Kienzl*.

Personerna: *Friederich Engel*, justitiarius i klostret *S:t Othmar*, *Martha*, hans brorsdotter och myndling; *Magdalena*, hennes väninna; *Johannes Freudhofer*, skollärare i *S:t Othmar*; *Mathias Freudhofer*, hans yngre broder, aktuarius i klostret; *Xaver Zitterbart*, skräddare; *Anton Schnappauf*, böss-smed; *Friedrich Aibler*, en äldre borgare; dennes fru; fru *Huber*; *Hans*, ung bondgosse; "kägelpojkens" röst; nattvaktarens röst; en gosse.

En positivspelare; benediktiner; abboten; torpare; bönder; knektar; barn. — Tiden: nittonde århundradet (1820 — 1850). Platsen för handlingen: Första akten i benediktiner-klostret *S:t Othmar*; andra och tredje akterna i *Wien*. Mellan första och andra akten en tid af trettio år.

Textinnehåll:

Första akten. Klostergården i *S:t Othmar*. Till höger i bakgrunden klosterkyrkan, till venster klostret. I förgrunden till venster klostrets vårdshus, till höger en täckt kägelbana; bakom densamma en lada med kägelbanan öfverskjutande tak. Det är tiden för eftermiddagsgudstjensten.

Mar hör folket sjunga i kyrkan: "Salve regina, mater misericordiae". *Martha* och *Mathias* inträda i förgrunden. Lyssnande till den högtidliga sången säger *Martha* till honom: "Hör du dessa toner? När skall den fromma sång klinga, som ljuder, då vi vid altaret knyta det heliga förbundet?" *Mathias* uttalar för henne sin ängslan öfver att han måste fördölja deras förening, men *Martha* söker inge honom mod. Ett tåg af benediktiner går i bakgrunden öfver scenen. Folket kommer nu ock ur kyrkan, bland dem *Johannes*, som med en rörelse ger tillkänna, att han fått se *Mathias* och *Martha*. Justitiaren utträder ur kyrkan och *Johannes* närmar sig honom ödmjukt, frågande hur det går med den lärarebefattning han sökt och som blifvit honom lofvad. Justitiaren svarar att saken står väl och att han med tiden torde kunna bli öfverlärare. *Johannes* uttrycker sin tacksamhet och aflagsnar sig, men stannar och återvänder till justitiaren, sägande sig ha något på hjertat, ehuru

han tvekar om han vågar framställa det. Då han dertill uppmanas, säger han sig med ångslan ha sett att hans broder Mathias länge sökt vinna hans myndlings. Marthas, ynnest. Justitiariens för grymmas öfver en sådan händelse. "Martha", säger han, "måtte väl vara förnuftig nog att icke bry sig om en sådan stackare". Johannes säger, att han ansett sig pliktig att varna honom, och aflägsnar sig. Justitiaren drager sig åt bakgrunden, i detsamma som Martha och Mathias återinträda på scenen. De taga nu farväl af hvarandra men upptäcka då honom. Mathias vill tala, men justitiaren tillåter det ej, i stället befäller han dem att slå en sådan älskog ur hägen, åt Martha är redan en annan brudgum vald. Upprörd öfver en sådan skyms mot henne och Mathias förklarar hon att hon aldrig kommer att tillhöra någon annan än honom. Justitiaren förklarar då, att Mathias är skild från sin tjänst och att han ej mer får visa sig på platsen. Martha sjunker ned på en bänk i förtviflan; hon är nu ensam och Johannes inträder, frågande, hvarför hon gråter. Han förklarar, att han älskar henne och begär henne till maka; han är i stånd att bereda henne en lugnare framtid än hvad brodern förmår. Han vill kyssa henne, men hon stöter honom tillbaka, utropande: "Din skurk, jag föraktar dig!" I det hon skyndar bort knyter Johannes handen i raseri och skriker efter henne: "Högmodiga stycke! Det skall du få betala!"

Klostergården fylls nu mot aftonen af bönder och borgare med deras hustrur och döttrar. Somliga slå sig ned utanför vårdshuset, en del af männen beger sig till kägelbanan. Det blir ett rörligt lif, särdeles i kägelbanan, där Zitterbart, som är mindre lycklig i kägelspelet, hånas af de medspelande borgarna. Aftonklockan ljuder från stiftskyrkan och andaktsfull tystnad inträder. Mathias inträder och sätter sig på en undanskynd bänk vid vårdshuset, der Magdalena sitter vid sitt arbete. Han omtalar nu sin olycka och att han redan följande morgon måste bort därifrån. Ån en gång säger han sig dock vilja se Martha, och ber Magdalena underätta Martha att han, då allt är i stillhet vid elfvatiden, väntar henne i paviljongen till kägelbanan, der ingen gerna kan upptäcka dem. I detsamma han yttrar detta smyger sig Johannes förbi i deras närhet och hör deras samtal. Folkets muntra lif har börjat ånyo. Slutligen aflägsna sig alla. Portarna stängas och natten inbryter. Johannes har emellertid dolt sig vid logen bakom en fläderbuske. Mathias inträder tyst från klostret och strax därefter inkommer Martha. De taga plats på en bänk i paviljongen och en afskedsscen emellan dem eger rum. Bakom kägelbanan börjar

uppstiga rök och ett eldsken förmärkes, som allt mera tilltager. De älskande märka det slutligen. Mathias springer ut att tillkalla hjälp, men mötes af folk och knektar, som gripa honom. Han vill slita sig lös, men hålles fast och föres till justitiaren, som jemte abboten och klosterbröder infunnit sig. Justitiaren förklarar att att Mathias af hämd anstiftat branden. Martha, som skyndat fram, faller vanmäktig i armarna på några af de närvarande kvinnorna. Mathias föres bort.

Andra akten. Trettio år derefter. Scenen är en gård i Wien, omsluten af hus med baksidan åt densamma. På nedre botten i ett af dem är ingång till ett kök, och ofvan detta en trappa upp ett fönster med en grön gardin. Midt på gården är en stor lind, omgifven af en bänk och der i närheten en brunn. Magdalena kommer ut ur köket sägande för sig själf: "Johannes sover, men svåra drömmar kvälja honom, sjuk är hans kropp, men ändå sjukare själen. När han stönande nämner sin broders namn anar jag något förskräckligt". Hon återkallar i minnet den lyckliga tiden i ungdomen och föräldrahemmet. Från ett hus på andra sidan gården utkommer en barnskara, främst gossar, klädda som soldater och utrustade med gevär, trummor, trumpeter etc. Flickor följa efter och en gammal positivspelare, som vefvar upp till dans. En stund derefter inträder Mathias, åldrad, med långt hvitt hår och bekymmerfulla drag, bärande en stor bok under armen. Han hälsar vänligt på barnen och Magdalena, som besvarar helsningen. Mathias slår upp boken och börjar derefter läsa: "saliga de, som lida förföljelse för rättvisans skull" ... etc., och vidare "Låter barnen komma till mig" ... etc. Barnen och Magdalena instämma med honom. Då han ber om en dryck vatten, hemtar Magdalena sådant ur brunnen, dervid hon tycker sig finna bekanta drag hos honom. Hon frågar efter hans namn och han svarar att han heter Mathias; hans fädernes hem var i S:t Othmar. Han igenkänner och Magdalena och berättar om sitt olycksöde och att gatan om eldsvådan, som tillskrefs honom, ännu är olöst. Efter tjuguarigt fängelselif blef han fri och besökte S:t Othmar, då han erfor, att Martha i förtviflan öfver hans fängslande kastat sig i Donau. Brutet till själ och kropp blef han sedan en tiggare; arbete kunde han ingenstädes få, då tog han Guds heliga bok i handen för att förkunna hans ord. Han sjunker utmattad ned på bänken och Magdalena stryker medlidsamt hans panna och händer samt gifver den hungrande soppa och bröd. Han uppmanar sedan barnen att komma fram och sjunga hvad den fromme mannen lart dem. Barnen knäfalla under sång och Mathias välsignar dem.

Tredje akten. Johannes' sjukrum. Blek och åttärd hvilar han på bädden. Han reser sig något i det han utropar: "aldrig vilja mina kval taga en ända; aldrig vinner jag förlösning ... Hvad äro dock kroppens smärtor mot mina samvetskval!" I förtviflan rasar han mot den Gud, som ej kan hjälpa honom i hans nöd. Han förnimmer nu Mathias röst från gården och tycker sig känna igen den. "Jag måste se", utropar han, "den sångare, hvars röst gripit mig så". Han ringer och Magdalena träder in, frågande hvad han vill. Han svarar att han vill höra sångaren och befäller henne att genast föra honom upp. Mathias träder upp och stannar ödmjukt vid dörren, sägande: "O, min herre, hvad kan jag bjuda er?" — "Du har en röst", säger Johannes, "som tränger till hjärtat". Han vill nu derpå förtro sig åt honom och berättar om S:t Othmar, om brodern och Martha, sin afund och sin brottslighet mot dem. Mathias igenkänner nu i Johannes sin broder och denne å sin sida Mathias. Denne störtar fram liksom för att i vredesmod strypa brodern, men i stället sjunker han gråtande ned på stolen bredvid sängen. Slutligen ger han sin förlåtelse åt den döende Johannes. Magdalena knäfaller vid bädden under det barnen utanför uppstämman sin kör: »Salige äro de som lida förföljelse för rättfärdighets skull, ty dem hör himmelriket till».

Litteratur.

På Albert Bonniers förlag har utkommit:

Werther. Lyriskt drama i tre akter och fyra bilder (efter Goethe) af Ed. Blau, Paul Milliet och Georges Hartmann. Svensk översättning af Sven Nyblom. Musik af J. Massenet (operarepertoire N:o 98). Pris 50 öre.

Hos W. Schultz, Uppsala, har utkommit (Tryck af Almqvist & Wiksell):

Kyrkosången 1904 utgifven af G. T. Lundblad.

På Breitkopf & Härtels förlag, Leipzig, har utgivits:

Adler Guido: *Richard Wagner.* Vorlesungen, gehalten an der Universität zu Wien. Pr. Mk 6.

"Kyrkosången 1904, sällskapet kyrkosångens vänner årskrift, sjätte årgången, utgifven af G. T. Lundblad. Enligt centralkommitténs uppdrag redigerad af Richard Norén med biråde af Erik Fredlund och Herman Palm" — så lyder hela titeln på den ofvan nämnda boken om 175 sidor. Innehållet är följande: Olof Elfman: Låtom oss i allting bevisa oss som

trogna Guds tjänare! — af G. T. Lundblad: Huru sällskapet K. S. V. uppkom och bildades; — Om kyrkliga prydnader, särskildt de s. k. paramenterna (med illustrationer: Skara domkyrka efter restaurationen; Upsala domkyrkas gamla altare); — Rich. Norén: Om uppkomsten af den allm. tyska evangeliska kyrkosångsföreningen; — Ur kyrkosångens historia: 1. Reformationstidehvarfvets musikaliska fysiologi; Luther som musiker; 2. Om Luther såsom den evangeliska kyrkosångens fader; — Om psalmsångens återförande till ursprungligt rytmiskt lif (med notexempel) —; Er. Fredlund: Ett och annat om val af sång och musik vid offentliga tillfällen i allmänhet och vid gudstjänster i synnerhet; — Lars Tynell: Ett stycke kyrklig konst från den äldre medeltiden (med illustrationer: 4 dopfuntar) —; Yngve Rasmussen: Den nya kyrkan inom Domkyrkoförsamlingen i Göteborg (med illustrationer); — Herm. Palm: Om Harald Vallerius och redaktionen af 1697 års svenska koralspsalmbok (med prof. Valerii porträtt). — Meddelanden.

Boken om Richard Wagner (om 360 sidor) innehåller ett fint porträtt af denne från "Tristan"-tiden. Innehållet är fördelat i 24 kapitel med åtskilliga notillustrationer och avslutas med en "tidstafla" samt utförligt register. — Tiden har ännu ej medgifvit närmare granskning af innehållet.

Från scenen och konsertsalen.

Kgl. teatern. Jan. 3, 14 *Vermländingarne* — 4, 8 Rossini, *Wilhelm Tell* (Mathilda, Hedvig, Jemmy: fru Lykseth-Schjerven, frkn Edström o. Karlsohn, frk Hesse; Wilhelm Tell, Arnold, Fürst, Melchthal, Gessler, Ruodi, Leuthold, Rudolf: hrr Forsell, Ödmann, Sellergren, Sjöberg, Söderman o. Stiebel, Malm, Grafström, Ericson) — 5, 13 Peterson-Berger: *Ran* (Rikissa, Ingrid, Ran: frk Edström, fru Hellström, Jungstedt; en tjärna: frk Lindegren; Sten Folkeson, Waldemar, Ulf Tuveson, Märten Präst, Bengt: hrr Sjöberg, Nyblom, Oscar, Söderman o. Stiebel, Ericson) — 6 kl. 1, 30: *Vermländingarne*; 7, 30: Tschaiowsky: *Eugen Onegin* — 7 Leonecavallo: *Pajazzo* (Nedda: fru Hellström; Canio, Tonio, Beppe, Silvio: hrr Menzinsky, Forsell, Malm, Oscar); Mascagni: *På Sicilien* (Santuzza, Lola, Lucia: fru Lykseth-Schjerven, frk Edström, fru Claussen; Toriddo, Alfio: hrr Nyblom, Södermann) — 9. R. Wagner: *Lohengrin* (Elsa Ortrud: fru Lykseth-Schjerven, fru Jungstedt; konung Henrik, Lohengrin, Telramund, häroparen: hrr Sellergren, Menzinsky, Forsell, Oscar) — 10 Adam: *Nürnbergerdockan* (Bertha: frk Lagergren; Cornelius, Donathan, Miller: hrr Stiebel, M. Strandberg, Strömberg); *Barnens juldröm*. Pantomimisk balett (musik af Jos. Bayer) — 11 Verdi: *Den vilseförda* (Violetta, Flora, Anna: fru Hellström, Bartels, Mandahl; Germont, Alfred, Gaston, baron Duphol, markis d'Aubigny, doktor Grenville: hrr Mandahl, Ödmann, Malm, Strömberg, Sellergren, Grafström) — 12 Thomas: *Mignon* (Mignon: frk Valb. Svärdröm, gäst; Philine, Fredrik; fru Bartels, frk Edström; Wil-

helm Meister, Lothario, Laertes, Jarno: hrr Malm, Mandahl, Ericson, Grafström).

Östermalmsteatern. Jan. 3—9. Offenbach: *Pariserlif* — 10, 11 *Sköna Helena* (Helena: fru Norrie, gäst; Orestes, Bacchis: frk Berentz, fru Ringvall; Paris, Menelaus, Agamemnon, Calchas, Achilles, Ajax I och II: hrr Allum, Bergström, Lund, Ringvall, Svensson, Ullman och Schwebach) — 12 — 14 *Storhertiginnan af Gerolstein* (Storhertiginnan: fru Norrie; Wanda, Iza: fru Rothgardt, Ringvall; Fritz, prins Paul, baron Puck, general Brumm, baron Grog, Nepomuk: hrr Schücker, Ullman, Schwebach, Ringvall, Bergström, Sernqvist) — 6, 8 *Den ondes besegrare* (matiné).

Svenska teatern. Jan. 3—14. *Bröllopet på Ulfasa*.

Musikal. Akademien. Jan. 10. Konsertföreningens 4:e kons.-rt. Solist: hr W. Stenhammar; dirigent: hr Tor Aulin. 1. C. M. v. Weber: uvertyr till »Der Beherrscher der Geister»; 2. Franz Berwald: Symfoni C dur (Sinfonie singulière); 3. Rob. Schumann: konsert, A-moll op. 54, för piano och ork.; 4. H. Berlioz: a) Förspel till operan »Trojanerna i Kartago», b) Marsch ur operan »Trojas intagande» — 14 Konsert af 12-årige violinvirtuosen Mischa Elman. Biträdande pianist: hr Alfred Ackermann.

Kgl. teatern har återupptagit Peterson-Bergers "Ran" med till en del ny rollbesättning, såsom ofvan synes. Hr Oscar har efterträtt hr Wallgren, som fortfarande af sjukdom är hindrad att tjänstgöra, hr Sjöberg har representerat hr Sellergren som Sten Folkeson och hr Nyblom i Waldemars parti ersatt hr Ödmann, och äfven dessa löste med framgång sina uppgifter. I egenskap af gäst har fröken Valborg Svärdröm börjat uppträda såsom Mignon och blef därvid lifligt hyllad af publiken. Hon kommer efter detta gästspel att såsom Jenny Linds-stipendiat fortsätta sina studier i utlandet.

Konsertföreningen gaf sin senaste konsert med särdeles fängslande program, inför fulltalig publik, som med rikt och välförtjänt bifall belönade den energiska dirigenten och hans orkester, samt icke minst solisten hr Stenhammar, som själfullt och mästertligt utförde den pianistiska anparten i Schumanns vackra pianokonsert. Programmet inleddes med en föga känd men vacker uvertyr af Weber till operan "Der Beherrscher der Geister". Denna är omarbetning af uvertyren till den 1804 påbörjade men ofullbordade operan "Rübezahl". Härefter följde en högst intressant, här förut ej gifven, ehuru för 60 år sedan komponerad, symfoni af Franz Berwald. På ett Allegro fuoco, som börjar densamma följer andra afdelningen, utgörande Allegro, Scherzo och Adagio, dessa öfvergående i hvarandra utan uppehåll, liksom Berwald brukar med satserna i sina kamarmusikverk. Det spirituella, och särdeles i mellansatserna melodiska verket slutar med ett lifligt Presto. Slutnumren, af Berlioz, musik till dubbel-dramat "Trojanerna", tillhöra ej hans mera anslående verk men intresserar

genom den honom egna färgrika instrumentationen.

Om "underbarnet" violinkonstnären Mischa Elman ha vi förut yttrat oss och kunna instämma med den omnämnda Berlin-kritikern i hans beundran och lof. Med sin virtuosmessiga teknik, sin stora och klangsköna ton, sitt själfulla, om konstnärlig mogenhet vittnande spel förstår den unge gossen att oemotståndligt hänföra sin publik. I sin hvita dräkt med den allvarliga minen och geniet stämplat i det välbildade anletet intager han sina åhörare vid första framträdandet. Den svåra Paganini-konserten (op. 6 D dur), hvarmed han först uppträdde spelades mästertligt; i Wieniawskis "Faust-fantasi" inlade han en känslolöd, som knappt kan väntas af en så ung musiker. Slutnumren utgjordes af Sérénale melancholique af Tschaiowsky och "Zapateado" af Sarasate, hvarjämte det entusiastiska bifallet framkallade extranummer, en Chopin-nocturne m. m. Ett smakfullt ackompanjemang presterade pianisten Ackermann, som med mjuk ton och utbildad talang föredrog några solostycken, Preludium och fuga af Bach-Liszt, "Au convent" af Borodin, Nocturne af Chopin och Valse af Moszkowski.

Musiknotiser från hufvudstaden och landsorten.

Kgl. teatern. Det säges nu vara bestämdt att nästa operanyheten, Kienzls "Evangelimann" kommer att i denna månad gå öfver scenen. Hufvudrollerna komma att återgifvas af hrr Malm och Oscar, de båda bröderna, samt fröken Hesse och fru Claussen. Textinnehållet synes i detta nummer. För öfrigt stå på repertoaren närmast "Mästersångarne", "Iphigenia" och "Trubaduren" med hrr Hageman som Manrico, hvarjämte flitigt repeteras på Wagners "Siegfried".

Musikaliska Akademien höll den 12 d:s extra sammanträde, hvarvid, då akademiens preses och vice preses voro förhindrade att närvara, ledamoten öfverste Christian Lovén utsågs att leda förhandlingarna.

Ordföranden anmärkte, att akademiens ledamöter, direktören för musik-konservatorium dr Wilhelm Svedbom och grosshandlaren C. A. Lindroth af lidit och ägnade några minnesord åt de båda hädangångne.

Akademien tillförordnade dels professor Oscar Bolander att upprätthålla lediga direktörsbefattningen vid musik-konservatorium till dess val för platsens återbesättande kommer att äga rum, dels organisten Viktor Wiklund att under samma tid upprätthålla den professor Bolander åliggande undervisningsskyldigheten.

Vidare uppdrog akademien åt förvaltningsutskottet och läroverksstyrelsen att upprätta förslag till återbesättande af direktörsbefattningen vid musikkonservatorium.

Den konsertturné som operasångerskan fru Caroline Östberg och operasångaren Lundqvist nu företaga i landsorten och till Norge, började den 12 d:s med en kyrkokonsert i Jönköping, hvarefter färdens gick till Skara och Skövde; vidare till Göteborg där konsert gifves första gången den 17 d:s. Det uppburna sängparret konserterar sedan i städerna vid västkusten, fortsätter från Malmö till Lund och Karlskrona, besöker Småland och Göteborg för andra gången. Från Örebro och Karlstad styres kosan till Norge, där tre konserter gifvas i Kristiania, hvarefter en landsortsturné i Norge företages.

I början af mars väntas turnén vara slutad, hvarefter det blir fråga om att eventuellt utsträcka sängarfärden till Norrland. Som ackompanjatriss medföljer fröken Agda Lysell.

Konsert gifves söndagen den 22 januari kl. 8 e. m. i Kungsholms kyrka af dir. Aug. Elfäker, bekant som organist och kompositör samt musiklärare härstädes. Hr Elfäker har värdefullt biträde af fru Afzelius-Bohlin och konserten. Lars Zetterqvist samt operasångaren John Husberg. Programmet upptager af orgelsaker, Toccata och fuga, Pastorale samt Preludium och fuga af J. S. Bach, prior ur "Elias", lyriska stycken för violin och orgel samt sång af konsertgifvaren m. m.

Fröken Hildegard Werner, som sedan 34 år tillbaka är bosatt i Newcastle on Tyne i England, där hon verkar som musiklärarinna och musikrecensent, har under julen gjort ett besök här hos anhöriga i sin födelsestad. Under sin härvaro hade hon företrädde hos konungen vid en af hans allmänna mottagningar. Fröken Werner är associé vid Musikaliska akademien och innehar medaljen "Litteris et artibus".

Svensk konst i utlandet. Fru Clary Morales-Asplund konserterade i höstas med mycken framgång i Berlin, såsom recensioner i platstidningar uppgifva. Jemte äldre och nyare tyska sånger upptog hennes program två sånger af Stenhammar, Sjögren och O. Morales hvardera samt sådana af Tor Aulin och Peter Seger. Sängerskans man, hr V. Morales får äfven beröm för sitt ackompanjemang.

I Lausanne gafs af kapellmästare H. Hammer vid en af symfoniorkestrernas "Concerts Classiques" svenskt program. Detta upptog Symfoni G-moll af Olallo Morales, Concert C-moll för violin och orkester af Tor Aulin, spelad af Mar-teaus elev E. Berthoud, "På vandring",

orkestersuite af E. Sjögren och "Midsommarvaka," svensk rapsodi af H. Alfven.

Kantat af en svensk tonsättare. Musikdirektör G. W. Heintze i Jönköping har, enligt Smål. Alleh., nyligen lagt sista handen vid ett större arbete, en kantat, "Kors och krona" kallad, upptagande 18 olika musikknummer.

"Den gamle, snart 80 årige kompositören, arbetar raskt", tillfogar tidningen. "Det är ej mycket mer än en månad sedan han började komponera detta sitt senaste verk".

Göteborg. Stora teatern har äfven på nya året bjudit på musikpjäserna "Kolhandlarna" och "Lilla Helgonet" jemte dramatiska. Den 3 jan. gaf Wilh. Stenhammar i Handelsinstitutets sal en Beethoven-afton, hvarvid programmet upptog sonaterna D-dur, op. 10 n:o 3; Ciss-moll, op. 27 n:o 2; Ess-dur, op. 31 och E-dur, op. 109. Instrumentet var en Malmesjöflygel.

Från våra grannland.

Kristiania. Jan. 1—14. Musiknöjerna här under årets första veckor hafva varit mycket få. Nationalteatern har af pjäser med musik uppfört "Sigurd Jorsalfer" och "Maria Stuart i Skottland" samt gifvit en symfonikonsert med biträde af fru Cally Monrad och hr Eyvind Alnæs samt teaterns orkester.

Helsingfors. Jan. 1—9. Finska teatern har upptagit Topelius' "Prinsessan Törnrosa", till hvilken pjäs hr Erkki Melartin skrivit talrika och stämningsfulla musiknummer. Folkteatern har bjudit på "Preciosa" men Svenska teatern har endast haft dramatisk repertoar denna tid. Filharmoniska sällskapet har gifvit sin 9:de folkkonsert och dess orkester som vanligt bjudit på "populära konserter" i Societetshuset under dir. Kajanus' direktion.

Köpenhamn. Jan. 1—12. Kgl. teaterns spellista har af musikpjäser denna tid upptagit "Carmen", "Der var en gang...", "Barberaren i Bagdad", "Sven Dyrings hus", "Mignon" samt "Sancta Cecilia's guldsko", pantomim i en akt af Chr. Christiansen med musik af Aug. Enna. Den 6 konserterade här hr Burmester och den 9 gaf hr Julius Thornberg en afskedskonsert med biträde af pianisten fru Ida Christensen-Geelmuyden. Herr Thornberg är en ung lofvande violinist, som ämnar sig ut att studera i Tyskland. Hans program upptog bl. a. konsert, Ess-dur, af Mozart och Emil Sjögrens sonat i E-moll. Den 12 gafs här konsert af Mischa Elman, violin-under-

barnet, som äfven här väckte stor beundran. Vid 7:de Palä-konserten biträdde den svenska sängerskan fröken Mandis Agren med aria ur Händels "Aleina", med orkester, och sånger af H. Wolf, Grieg och Peterson-Berger till piano.

Från andra land.

Paris. En operastatistik här visar att under tiden 21 okt.—19 nov. förra året gäfvos Wagners operor de högsta inkomsterna, "Valkyrian", ända till 20,000 francs pr afton. Närmast i ordningen bland tonsättarne kom Mozart, därpå Reyer och Verdi, allt på Stora operan. På Opéra Comique gingo Mozart och Gluck i spetsen, närmast följda af Léo Delibes och Massenet.

Eugen d'Albert, den berömde pianisten, har med sin fru afrest till Amerika. Han skall gifva 40 konserter i Förenta staternas städer, hvarefter han beger sig till Mexiko. Återkomsten till Europa sker först i maj 1905.

Många täflande. Till den förut omnämnda, af Theater an der Wien anordnade operettpristäflingen ha icke mindre än 120 arbeten inlämnats.

Dödsfall.

Dücker Julius, f. d. barytonsångare vid Kgl. teatern i Köpenhamn, afled där den 2 jan., 73 år. Efter att i 17 år ha intagit en framstående plats vid operan derstädes, bl. a. med framgång uppträdt som Wilhelm Tell, Bazil i "Barberaren" och Peter den store i "Tsar och timmerman" lemnade han teatern 1879 och, djupt religiös, stiftade han sedan i Grundtvigs anda, en skola och ett högskolehem, som blef mycket känt och ansedt i Danmark.

Hvarjehanda.

I musikhandeln. Uti en nordtysk stad, som står under styrelse af senatorer, inträdde en dag en från landet importerad tjensteflicka i musikhandeln, skickad af sitt busbondfolk, och begärde att få "di där notera utaf senator Beethoven". Leende utträtt biträdde hennes uppdrag, och belåten vände hon tillbaka med första bandet af den store mästarens — sonater.

Svensk Musiktidning.

Nordiskt Musikblad. — 25:te årgången. — För hvarje musikaliskt hem, utgifves 1905 efter samma plan som förut, innehållande **populär läsning i Musikaliska ämnen, porträtter med biografier etc.** Tidningen utkommer två gånger i månaden (utom juli—aug.). Pris 5 kronor pr år, lösnnummer 25 öre. Prenumeration sker här å **Expeditionen, Kammakaregatan 6, 1 tr. öfv. gården, i bok- och musikhandeln, å posten och tidningskontor. I landsorten** prenumereras bäst å **posten.**

Obs.! Nyttan af en musiktidning för musikbildningen i hemmet torde ej kunna bestridas. Framför dagliga tidningar eger en sådan fördelen att den förvaras och bildar, så att säga, en musikhistorisk uppslagsbok. Rätta platsen för utgifvandet af en musiktidning är hufvudstaden, där musiklivet är högst och rikast utveckladt. Svensk Musiktidning meddelar ock en kontinuerlig redogörelse för musiklivet i vår hufvudstad, i landsorten samt i Norges, Finlands och Danmarks hufvudstäder, utförliga biografier med fina porträtt, instruktiva artiklar, följetonger m. m. Musikbilagan innehåller verkligt god musik.

J. G. MALMSJÖ, PIANOFABRIK

Kongl. Hofleverantör
GÖTEBORG
Etablerad 1843

Begagnade instrument tagas i utbyte. Bekväma afbetalningsvilkor.

Den enda svenska Pianofabrik, som vid mångfaldiga täflingar alltid erhållit högsta priset.

Talrika intyg från framstående musici och konstnärer.

GULD MEDALJ för utmärkte flyglar och pianinos

Göteborg 1891 Malmö 1896
Stockholm 1897

ensam bland svenska pianofabriker.
Inalles 21 första pris

Svensk Musiktidnings MUSIKBILAGA

— 1904 —

finnes att köpa, pris 1 kr., och innehåller vackra *Pianostycken* af Gustaf Hägg, Theodor Kirchner, Ignotus samt en sång af A. M. Myrberg.

Albumblad.

5 melodiska tonstycken

af

Adrian Dahl.

(Romans. Humoresk. Perpetuum mobile. Aftonstämning. Marche triomphale). — *Prisbelönt musikbilaga* — finnes till salu å 1 kr. å Svensk Musiktidnings expedition.

Stockholms Musikinstitut,

Brahegatan 7 B, öfver gården 1 tr. upp.

Vårterminen börjar den 10 Januari.

Anmälningstid: den 9 Januari kl. $\frac{1}{2}$ 1— $\frac{1}{2}$ 3 samt $\frac{1}{2}$ 6— $\frac{1}{2}$ 7 e. m.

Under terminen anmälningstid Måndagar och Torsdagar kl. $\frac{1}{2}$ 2— $\frac{1}{2}$ 3. Prospekt tillhandahålles.

Sigrid Carlheim-Gyllensköld.

PIANOLEKTIONER

efter bästa metod, ledande till god teknisk och verkligt musikalisk utbildning, meddelas af undertecknad till moderat pris. Anmälan kan äfven ske skriftligen. Mottagning kl. 9—10 f. m. och 3—4 e. m. Tel. Brunkeberg 14 97. Kammakaregatan 6, 1 tr. öfv. gården.

Frans J. Huss.

Festmarsch

för piano af

Gustaf Hägg.

Denna vackra och ståtliga marsch finnes nu att tilgå i godköpsupp-laga å

50 öre.

Svensk Musiktidnings förlag.

J. LUDV. OHLSSON

STOCKHOLM

Hamngatan 18 B.

Flyglar, Pianinos och Orgelharmonier af de bästa svenska och utländska fabriker i största lager till billigaste priser under fullkomligt ansvar för instrumentens bestånd.

Obs.! Hufvuddepot för Blüthners och Rönisehs världsberömda Flyglar och Pianinos.

I Musik- och Bokhandeln:

Populär

Piano-Skola

med

Klaviatur-Tabell

för noternas snabba inlärande.

Ny lättfattlig undervisningsmetod för barn, öfversatt och bearbetad efter

Prof. H. von Bocklet.

Häft. 3 kr., i pappband 3:50, cloth-band 4 kr.

»Enkel, praktisk och fullt systematisk, gående i lagom hastighet och utan hopp från det lättare till det svårare. Torde vara den bästa pianoskola vi hittills haft i Sverige. En ytterligare förtjänst hos det verkligen vackra arbetet är att bearbetaren förmått göra det så alltigenom svenskt som det verkliga är».

(Gotlands Allehanda)

Elkan & Schildknechts Musikhandel

28 Drottninggatan 28.

Eleganta Permar

till *Svensk Musiktidning* finnas till salu uti flera färger. Pris kr. 1,50, hos A. F. Högbergs bokbinderi, Davidbagaresgata N:o 22—24.

OBS. Äldre årgångar

af denna tidning, med eller utan musikbilaga, erhållas till nedsatt pris endast kontant å expeditionen.

INNEHÅLL:

Wilhelm Kienzl (med porträtt). — Mischa Elman. Den 12-åriga violin-virtuosen (med porträtt). — Några tankar om Wagnermusik, af Karl Gjellerup. — Musikbref från Italien, af Anteros. — »Bröderna» (»Der Evangelimann»). opera i 3 akter af W. Kienzl. Textinnehåll. — Litteratur. — Från scenen och konsertsalen. — Musiknotiser från hufvudstaden och landsorten, från våra grannland och andra land. — Dödsfall. — Annonser.